

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/1/2021
Identifikačné číslo spisu: 3518010169
Dátum vydania rozhodnutia: 18.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3518010169.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Juraja Klimenta v trestnej veci obvineného U. N. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 18. februára 2021 v Bratislave dovolanie obvineného proti uzneseniu Krajského súdu Trenčín zo 17. septembra 2018, sp. zn. 23To/99/2018, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného U. N. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 22. mája 2018, sp. zn. 1T/51/2018, bol obvinený U. N. uznaný vinným zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. v súbehu so zločinom sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. na tom skutkovom základe, ako je uvedené v I. stupňovom rozsudku.

Okresný súd za to obvineného U. N. odsúdil podľa § 208 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 37 písm. h), § 38 ods. 2, ods. 4, ods. 8 Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 (deväť) rokov a 20 (dvadsať) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. c), písm. d) Trestného zákona súd obvinenému uložil ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.

Podľa § 83 ods. 1 písm. g) Trestného zákona zhabal vec, a to drevenú násadu o dĺžke 83 cm.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu obvinený U. N. podal odvolanie, čo do výroku treste, ktoré Krajský súd v Trenčíne preskúmal a následne, dňa 17. septembra 2018, sp. zn. 23To/99/2018, podľa § 319 Tr. por., ako nedôvodné zamietol.

Dňa 28. júla 2020 bolo okresnému súdu zaslané dovolanie obvineného podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Aleny Arbetovej.

V podanom dovolaní obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. a písm. i) Tr. por. a uviedol, že namietal porušenie jeho práv na obhajobu tým, že mu súd odoprel ustanoviť nového obhajcu, zároveň prvostupňový súd odmietol vykonať ďalšie dôkazy, ktoré mohli preukázať jeho nevinu - vypočúť ním navrhovaných svedkov. Taktiež namietol, že nebol skúmaný jeho duševný stav, nakoľko sa skutku dopustil pod vplyvom alkoholu (0,34 mg/l etanolu), mohol byť nepríčetným. Žiadal, aby dovolací súd vyslovil v napadnutom uznesení porušenie zákona v jeho neprospech, zrušil rozhodnutie krajského súdu a okresnému súdu prikázal, aby vec znovu prerokoval a rozhodol

K podanému dovolaniu sa dňa 25. augusta 2020 vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom tak, že ho navrhla podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť. Poukázala na to, že obvinený počas celého prípravného konania, ani súdneho konania svojho advokáta nenamietal. Námietky voči prípadnej nepríčetnosti obvineného boli vyriešené znaleckým posudkom.

Poškodená sa k dovolaniu nevyjadrila.

Spisový materiál bol spolu s dovolaním Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený na rozhodnutie 5. januára 2021.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. [§ 382 písm. c) Tr. por.].

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Obvinený U. N. uplatnil dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu každého, proti komu sa vedie trestné konanie, je v Trestnom poriadku upravené v § 2 ods. 9 Tr. por. Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je však iba zásadné porušenie práva na obhajobu. Takým zásadným porušením by bolo najmä porušenie práva na obhajobu tým, že obvinený nemal obhajcu, aj keď ho podľa zákona mal mať, pričom táto skutočnosť je dôvodom dovolania bez ohľadu na to, z akého dôvodu mal obvinený obhajcu mať v zmysle § 37 a § 38 Tr. por. Dôležité sú preto i konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

S poukázaním na námietky obvineného v dovolaní je potrebné uviesť, že obvinený namietal porušenie jeho práv na obhajobu tým, že mu súd neustanovil iného obhajcu a odoprel vykonanie dôkazov, ktoré mohli preukázať rodinné problémy a vec tak hodnotil jednostranne. Tieto námietky nijako nezakladajú ani opodstatnenosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože významom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie skutkového stavu, ktorým je dovolací súd viazaný. Znemožnenie uplatnenia práva na obhajobu, ktoré zákon priznáva podozrivej osobe, je subsumovateľné pod porušenie práva na obhajobu ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. len za predpokladu, že taký postup orgánov činných v trestnom konaní negatívne ovplyvnil vykonávanie procesných úkonov po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. S námietkami uvedenými v dovolaní sa už okresný súd náležite vysporiadal a dovolací súd v podrobnostiach odkazuje na ich odôvodnenia, ktoré pokladá za správne a v súlade so zákonom, pričom je viazaný ustáleným skutkovým stavom na ktorom sa ustálil okresný a krajský súd v danej veci obvineného, navyše obvinený podal odvolanie len čo do výroku o treste.

Z predloženého spisového materiálu dovolací súd zistil, že obvinený mal obhajcu, a to Mgr. Jána Lichnera, ktorý ho zastupoval od ustanovenia obhajcu opatrením sudcu pre prípravné konanie, pričom mali možnosť spolu s obvineným navrhovať dôkazy, klásť svedkom otázky a vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom.

Obhajca ho riadne zastupoval počas prípravného konania, spolu s obvineným sa zúčastnil aj preštudovania vyšetrovacieho spisu (č. l. 211-212), obvinený nenamietal jeho osobu. Až v konaní pred súdom účelovo navrhol jeho výmenu, pričom o jeho žiadosti súd na hlavnom pojednávaní 22. mája 2018 rozhodol.

V tomto smere dovolací súd nezistil žiadne zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto argumentácie obvineného vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu nemohol akceptovať, pretože nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Z čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nevyplýva povinnosť súdneho orgánu vykonať všetky dôkazy navrhnuté v trestnom konaní (vrátane výsluchu svedkov), avšak odmietnutie žiadosti obžalovaného o vykonanie ním navrhovaných dôkazov v trestnom konaní musí byť súdom náležite zdôvodnené. (II. ÚS 258/2012 z 11. júla 2012). Obvineným uplatnené námietky v rámci predmetného dovolacieho dôvodu sú neodôvodnené, nakoľko hodnotia skutkový stav, ktorého preskúmanie je v dovolacom konaní neprípustné, a preto nemôže byť naplnený predmetný dovolací dôvod.

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom

dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Vychádzajúc z týchto úvah je zrejmé, že obvinený v podanom dovolaní vznáša námietky ohľadom svojej príčetnosti, vzhľadom na ľahký stupeň opitosti, ktorá otázka už bola znalcom vyriešená, a preto s ohľadom na znenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť za bodkočiarkou sa ňou dovolací súd zaoberať ani nemohol, nakoľko právna kvalifikácia zodpovedala zistenému skutkovému stavu.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného U. N. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.